# FENOMÉN „TEACHER MOONLIGHTING“ A ROLE SOUKROMÉHO DOUČOVÁNÍ

THE “TEACHER MOONLIGHTING” PHENOMENON AND THE ROLE OF PRIVATE TUTORING

**Vít Šťastný, Martin Chvál, Eliška Walterová**

**Klíčová slova:** *učitelé, soukromé doučování, platy, moonlighting*
**Keywords:** *teachers, private tutoring, salary, moonlighting*

## Cíle v ČJ

Příspěvek prezentuje dílčí výsledky šířeji pojatého výzkumu zaměřeného na zkoumání souvislostí mezi školním a stínovým vzděláváním. Cílem příspěvku je analyzovat faktory, které u učitelů 2. stupně základních škol a nižších gymnázií souvisejí a) s vykonáváním výdělečných pracovních aktivit nad rámec jejich pracovních povinností ve své škole; b) s poskytováním placených hodin soukromého doučování.

## Teoretická východiska v ČJ

Fenomén “ teacher moonlighting”, tedy situace, kdy učitelé nad rámec svého pracovního úvazku vykonávají ještě další výdělečné činnosti, protože si potřebují přivydělat ke svému základnímu platu nebo protože je tyto aktivity baví (Blair, 2018), je v mezinárodní literatuře poměrně dobře prozkoumán. Pro mnoho učitelů je poskytování soukromých hodin doučování v naukových předmětech či práce pro vzdělávací agenturu jednou z využívaných možností tohoto přivýdělku. Skutečnost, že učitelé pracují ještě v jiném zaměstnání, může mít negativní dopady na jejich výuku ve škole či pracovní výkon, vést k nadměrné únavě a v případě soukromé výuky přinášet i různá etická dilemata spojená s poskytováním soukromého doučování vlastním žákům či vztahům s rodiči žáků (Kobakhidze, 2018). Předchozí výzkumy tématu soukromého doučování ukazují, že čeští učitelé jsou významnou socioprofesní skupinou, která poskytuje soukromé hodiny (Šťastný, 2016), což souvisí (mimo jiné) s jejich relativně nízkými platy.

**Metodologie v ČJ**

Výzkum je založen na konvergentním paralelním výzkumném designu. Konferenční příspěvek se opírá o kvantitativní data získaná dotazníkovým šetřením v on-line prostředí LimeSurvey. Vzorek byl získán stratifikovaným pravděpodobnostním výběrem. Nejprve byly vybrány školy (n=43), následně byl dotazník distribuován po dohodě s ředitelem 654 učitelům, kteří ve vybraných školách vyučovali na 2. stupni (v nižších ročnících gymnázií) alespoň jednu hodinu naukového předmětu týdně. Dotazník dokončilo nebo na většinu otázek odpovědělo 494 učitelů (návratnost 76 %), jejichž výpovědi byly následně analyzovány.

**Závěry v ČJ**

Z celkového vzorku uvedlo 36 % učitelů (n=180), že vykonávají i jiné výdělečné pracovní aktivity kromě zaměstnání ve své škole, a 29 % učitelů (n=145) uvedlo, že v daném školním roce poskytli alespoň jednu rodiči placenou hodinu doučování. Častěji si nad rámec úvazku přivydělávají muži; učitelé s kratším úvazkem a kratší praxí. Soukromé hodiny poskytují častěji učitelé matematiky, s nižším příjmem domácnosti a s pozitivním postojem k soukromému doučování. Významná část učitelů si nějaký způsobem přivydělává, v případě motivace k poskytování soukromých hodin hrají roli i nefinanční faktory.

**Souhrn příspěvku v AJ**

Teacher moonlighting (teachers working at other jobs in addition to their teaching to supplement salaries) may be associated with negative aspects such as teacher dissatisfaction, tiredness, attrition or inability to fulfil their teaching responsibilities. Provision of private tutoring is one of the common ways for teachers to supplement their salaries (Kobakhidze, 2018). The aim of the paper is to analyse factors that are associated with a) having a paid job additional to the regular teaching obligations; b) provision of private tutoring lessons. Results are drawn from a sample of 494 teachers of academic school subjects in lower secondary schools (both basic schools and multi-year gymnasia) who responded to online questionnaire survey. Of the total sample, 36 % of teachers (n=180) reported having additional paid jobs, and 29 % (n=145) reported provision of at least one private tutoring lesson in the current academic year. However, their motivation to do so was not solely financial.

## Bibliografie

Blair, E. (2018). *By the light of the silvery moon: Teacher moonlighting and the dark side of the teachers' work*. Gorham: Myers Education Press, LLC.

Kobakhidze, N. (2018). *Teachers as tutors: Shadow education market dynamics in Georgia*. Cham: Springer and Hong Kong: Comparative Education Research Centre, The University of Hong Kong.

Šťastný, V. (2016). *Fenomén soukromého doučování jako stínový vzdělávací systém v České republice*. Disertační práce, Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/83694.